

PRACTICAL LESSON

Numrat, ora dhe data - Die Zahlen, Uhrzeit und Datum

Lesson category: Mësime të gjuhës gjermane

Do të mësoni numrat gjermanë, rendin e veçantë einundzwanzig, mënyrën zyrtare dhe bisedore të thënies së orës, si dhe shkrimin e datës me numërorë rreshtorë.

Numrat, ora dhe data - Die Zahlen, Uhrzeit und Datum

Përmbledhje e mësimit

Numrat gjermanë kanë një veçori që i habit folësit e shqipes: te numrat dyshifrorë thuhet **fillimisht njësheja dhe pastaj dhjetësheja**. Kështu 21 nuk është *njëzet e një*, por *einundzwanzig*, domethënë «një-e-njëzet». Po ashtu, ora bisedore ndërtohet ndryshe nga shqipja.

Çfarë do të mësoni?

- Numrat themelorë nga 0 deri në një milion.
- Rendin e përmbysur të numrat dyshifrorë.
- Orën zyrtare dhe atë bisedore.
- Numërorët rreshtorë dhe shkrimin e datës.

Numrat themelorë

Numri	Gjermanisht	Numri	Gjermanisht
0	null	11	elf
1	eins	12	zwölf
2	zwei	13	dreizehn
3	drei	16	sechzehn
4	vier	17	siebzehn
5	fünf	20	zwanzig
6	sechs	30	dreißig
7	sieben	40	vierzig
8	acht	60	sechzig

Numri	Gjermanisht	Numri	Gjermanisht
9	neun	70	siebzig
10	zehn	100	hundert

Kujdes me format e parregullta: *sechzehn* dhe *sechzig* (pa s), *siebzehn* dhe *siebzig* (pa en), *dreißig* (me ß, jo -zig).

Rendi i përmbysur

Shifra	Gjermanisht	Fjalë për fjalë	Shqip
21	einundzwanzig	një-e-njëzet	njëzet e një
35	fünfunddreißig	pesë-e-tridhjetë	tridhjetë e pesë
67	siebenundsechzig	shtatë-e-gjashtëdhjetë	gjashtëdhjetë e shtatë
99	neunundneunzig	nëntë-e-nëntëdhjetë	nëntëdhjetë e nëntë

Numrat shkruhen **bashkë**, si një fjalë e vetme: *ehundertdreißig* = 123.

Ora

Ora	Bisedore	Zyrtare	Shqip
14:00	<i>zwei Uhr</i>	<i>vierzehn Uhr</i>	ora dy
14:15	<i>Viertel nach zwei</i>	<i>vierzehn Uhr fünfzehn</i>	dy e çerek
14:30	<i>halb drei</i>	<i>vierzehn Uhr dreißig</i>	dy e gjysmë
14:45	<i>Viertel vor drei</i>	<i>vierzehn Uhr fünfundvierzig</i>	tre pa çerek

Kujdes: kjo strukturë nuk përkthehet fjalë për fjalë. Shprehja *halb drei* nuk do të thotë «tre e gjysmë», por **dy e gjysmë**:

gjermanishtja numëron gjysmën *drejt* orës së ardhshme, kurse shqipja e llogarit pas orës së shkuar. Ky është një nga gabimet më të shpeshta e më të rrezikshme në praktikë.

Gjermanisht: Der Kurs beginnt um halb neun.

Shqip: Kursi fillon në orën tetë e gjysmë.

Numërorët rreshtorë dhe data

Numërorët rreshtorë formohen me **-te** deri te 19 dhe me **-ste** nga 20 e tutje: *der erste*, *der zweite*, *der dritte*, *der vierte* ... *der zwanzigste*. Format e parregullta janë *erste* (1.), *dritte* (3.) dhe *siebte* (7.).

Përdorimi	Gjermanisht	Shqip
Data si kryefjalë	<i>Heute ist der erste Mai.</i>	Sot është një maji.
Data me parafjalë	<i>Am</i> <i>ersten Mai fahren wir.</i>	Më një maj nisemi.

Përdorimi	Gjermanisht	Shqip
Viti	<i>Ich bin 1998 geboren.</i>	Kam lindur në vitin 1998.

Vini re: para vitit gjermanishtja nuk përdor parafjalë, ose përdor *im Jahr*. Nuk thuhet kurrë *in 1998* në gjermanishten standarde.

Ditët dhe muajt

Ditët: Montag, Dienstag, Mittwoch, Donnerstag, Freitag, Samstag, Sonntag — të gjitha **mashkullore** (der Montag).

Muajt: Januar, Februar, März, April, Mai, Juni, Juli, August, September, Oktober, November, Dezember — gjithashtu mashkullore.

Gabime të zakonshme të folësve të shqipes

Gabimi	E saktë	Shpjegimi
<i>zwanzigeins</i>	einundzwanzig	njësheja vjen e para
<i>halb drei</i> kuptuar si 3:30	është 2:30	gjysma llogaritet drejt orës tjetër
<i>sechzehn</i>	sechzehn	bie s-ja
<i>dreizig</i>	dreißig	shkruhet me ß
<i>in 1998</i>	1998 ose im Jahr 1998	pa parafjalën <i>in</i>
<i>am erste Mai</i>	am ersten Mai	pas <i>am</i> vjen dhanorja

Krahasimi me gjuhën shqipe

Shqipja i thotë numrat në rendin e natyrshëm dhjetësh-njësh, njësoj si anglishtja. Gjermanishtja e përmbys këtë rend, prandaj numrat duhen ushtruar me dëgjim, jo vetëm me sy. Po ashtu, shqipja thotë *dy e gjysmë*, kurse gjermanishtja *halb drei* — një ndryshim logjik që kërkon vëmendje të veçantë.

Përmbledhje e shkurtër

- 21 = *einundzwanzig*: njësheja e para.
- Numrat shkruhen si një fjalë e vetme.
- *halb drei* = 2:30, jo 3:30.
- *Viertel nach* = e çerek, *Viertel vor* = pa çerek.
- Data: *am ersten Mai*, me dhanore.

Këshilla praktike për ushtrime

1. Lexoni me zë numrat e telefonit dhe çmimet; ato ju detyrojnë të përmbysni rendin shpejt.
2. Vizatoni një orë dhe thoni kohën me të dyja mënyrat, bisedore dhe zyrtare.
3. Shkruani pesë data të rëndësishme për ju me formën *am ... ten*.